

Nr 677

Av herr Gustafsson i Skellefteå m. fl., i anledning av Kungl. Maj:ts proposition nr 162, med förslag till förordning om allmän varuskatt, m. m.

Genom Kungl. Maj:ts proposition nr 162 har frågan om budgetpolitikens utformning aktualiserats. I särskild motion yrkas från vår sida avslag på de i denna proposition framlagda förslagen om införande av allmän omsättningsskatt. I samma motion har vi angivit ett alternativt program för budgetpolitikens utformning utan omsättningsskatt. I denna motion behandlas frågan om minskning av kommunernas och statens kostnader för läroböcker.

Enligt beslut vid 1957 års riksdag angående statsbidragen för skolväsendet till kommunerna inarbetades bl. a. anslaget för fria läroböcker i det nya s. k. lärarlönebidraget. Detta anslag var tidigare specificerat till 10 milj. kronor.

Erfarenheterna av systemet med fria läroböcker har visat, att vissa kommuner, däribland Stockholm, genom att i viss utsträckning lämna ut böckerna som lån i stället för som gåva kunnat göra väsentliga besparingar. Dessutom har kommunförbunden numera träffat överenskommelse med bokhandeln om rabattering av skolböcker, vilket medfört ytterligare kostnadsminskningar. Även andra former av rationaliseringar har kunnat göras.

Då det visat sig att kostnadsminskningar kan uppnås om kommunerna tillämpar lånesystemet föreslår vi, att man vid beräkningen av statsbidraget fr. o. m. budgetåret 1960/61 utgår från kostnaderna för lånesystem. Detta förutsätter ändring i bidragskungörelsen. Ett beslut härom bör enligt vår mening fattas redan nu för att de kommuner som tillämpar gåvosystemet skall få möjlighet att i tid förbereda ett införande av lånesystem. Härigenom blir det t. ex. möjligt att beträffande de böcker som lämnas ut under vårterminen föreskriva att dessa skall återlämnas vid terminens slut.

Tekniskt torde den föreslagna minskningen av statsbidraget kunna ske genom en minskning av det kompensationsbidrag som beräknades för de vid övergången till det nya lärarlönebidraget avlösta tidigare bidragen. Detta belopp bestämdes till 400 kronor, varav 250 avsåg utgifter för fria läroböcker. Om en ändring i statsbidragsbestämmelserna genomföres redan fr. o. m. den 1 januari 1960 bör viss begränsning av förbrukningen kunna ske på för innevarande år beviljat anslag.

Av en inom skolöverstyrelsen utförd undersökning framgår att ett ren-

odlat gåvosystem tillämpas i 51 % av samtliga kommuner, blandat låne- och gåvosystem i 39 % och ett renodlat lånesystem i 10 %.

Även i de kommuner där man helt tillämpar lånesystemet har man undantagit vissa slags böcker såsom den första läseboken, psalmboken och ordlistan. Denna princip anser vi vara riktig.

I övrigt bör man emellertid kunna tillämpa lånesystem.

Systemet med lån i stället för gåva skulle också underlättas om man i större utsträckning än hittills använder flerårsböcker. Härigenom ökar elevernas intresse att vara aktsamma med böckerna, och man minskar antalet gånger då en bok byter ägare. Även andra liknande rationaliseringsåtgärder torde vara möjliga att genomföra. Bättre bindning och papperskvalitet kan öka en boks livslängd utan att kostnaden ökar i motsvarande grad. Onödiga upplagerevideringar bör undvikas.

Med stöd av ovanstående hemställer vi,

att riksdagen — i samband med den av Kungl. Maj:ts proposition nr 162 aktualiserade behandlingen av budgetfrågorna — måtte i skrivelse till Kungl. Maj:t hemställa om

1) att åtgärder vidtages för att befrämja övergång till lånesystem i stället för fria läroböcker i skoldistriktet med ovan angivna undantag och för att med tillämpande av andra ovan redovisade besparingsmöjligheter minska kostnaderna för läroböckerna samt

2) genomförande av den i motionen föreslagna ändringen i grunderna för ifrågavarande bidrag till kommunerna så att en besparing kan vinnas för budgetåret 1960/61 om fem miljoner kronor.

Stockholm den 6 november 1959

Henning Gustafsson
Skellefteå

Sven Wedén

Sven Gustafson
Göteborg